

16.6.18 Väyrysten sukukokous/Juhani A Väyrynen

Genetiikkaa suvun kautta

Sukuseuran ensimmäinen kokous Puolangalla oli kerännyt kokoon runsaasti kansaa, useita satoja.

Kaikki näyttivät tutuilta, mutta olivat kuitenkin tuntemattomia. Vuosien saatossa osa näistä tuntemattomista tuli tunnetuiksi.

Me silloin nuorimmat olemme nyt täällä vanhimpia. Sukuseuran perustajien jälkeläisiä paikalla on Pentti, jonka Isä Vilho yhdessä Eliaksen kanssa lausuvat sukuseuran syntysanat.

Useiden matkojen jälkeen Kainuuseen en enää ihmetellyt, kun luonto ainakin kesällä oli niin mahtava **vaarojen näköaloineen en enää ihmetellyt esi-isien muuttoa Kainuun korpeen, jossa esi-isät asuivat 350** vuotta ennenkuin alkoivat siirtyä rintamaille. Joistakin sukuhaaroista kyllä lähti muuttajia jo 1600-luvulla Pohjois-Karjalaan.

Sukukirja ilmestyi 10 vuotta sitten ja olisin toivonut sille jatkoa mm Pohjois-Karjalan Väyryksistä. Myös Suomussalmen Väyryset jäivät vähemmälle huomiolle. Geneettisesti Pielisjärven Väyryset näyttävät kuuluvan samaan sukuun, jonka haploryhmä on N-M178 ja siinä savolaiseen haaraan Y4374, joka syntyi noin 700 vuotta sitten Juvan-Joroisten seudulla.

Valitettevasti sukukirjan korjauksia lehdykkään tehty viimeinen korjaus taulusta 528 tauluun 527 tuli virhe.

Käsitteitä:

Y-SNP eli Single Nucleotide Polymorfism eli SNIPIT

Y-kromosomin DNA:n rekombinoitumattoman osan eli NRY:n (*Non-Recombining portion of Y-chromosome*) emäspareissa tapahtuneiden sellaisten mutaatioiden perusteella, joissa yksittäinen nukleotidi on muuttunut toiseksi, miehet voidaan ryhmittää **haploryhmiin**. Ryhmittelykriteereinä ovat tällöin **Single Nucleotide Polymorphisms** eli SNP:it eli ”snipsit”. Emäspareissa esiintyvät aminohapot A, C, G ja T ja näiden vaihtelut aiheuttavat mutaation. SNP mutaationopeus on 90-120 vuotta riippuen kuinka suuri otos otetaan emäspareista.

Y-STR eli kerranaismutaatiot

Y-kromosomin DNA:n NRY:n emäspareissa tapahtuneiden sellaisten mutaatioiden perusteella, jotka muuttavat emäsparien kertautumisjaksojen lukumääriä, miehet voidaan ryhmittää **haplotyyppiin**. STR mutaationopeus on 100 vuotta.

Pullonkaulailmiö - Bottleneck

Tarkoittaa väestön hupenemista aina yhteen yksilöön saakka.

Nykyihminen syntyi noin 200 000 vuotta sitten Afrikassa, josta ensimmäinen muuttoaalto oli n. 120 000 vuotta sitten ja toinen 60-70 000 vuotta sitten. Ensimmäisestä muuttoaallostaa on löytynyt vain arkeologisia löydöksiä. Maapallolla elävät ihmiset polveutuvat toisesta muuttoaallostaa ja saaneet perimää Euroopassa Neandertalin ihmiseltä ja Aasiassa Denisovan ihmiseltä, joiden kummankin perimää minussa on. Väitetään, että siniset silmät ja vaalea iho ovat peräisin Neandertalin ihmiseltä, vaikkakin muutaatio on mahdollinen.

Tutkimusten mukaan esim Englantiin tulleiden iho on vaalentunut niiden 4-5 000 vuoden aikana, jonka he ovat siellä asuneet. Suomen maaperä on niin hapanta, että täällä ihmisen DNA ei ole säilynyt. Lähimmät DNA löytöpaikat ovat Äänisjärven saarella, Vienan meren alueella ja Pohjois-Norjassa ja Ruotsin Motalassa. Näissä löydöksissä on löytynyt etupäässä naisten eli MT-DNA:ta. Äänisen saaresta on löytynyt myös n. 4 000 vuotta vanhaa haploryhmään N kuuluvaa mies eli Y-DNA:ta.

Nykyihminen

Nykyihminen syntyi n. 200 000 vuotta sitten ja lähti liikkeelle kohti Arabian niemimaata . 60 000 - 70 000 vuotta sitten. Arkeologisten löydösten perusteella ensimmäinen muuttoaalto Afrikasta oli ollut jo 120 000 vuotta sitten. Oliko elinolosuhteiden muutos tuohon aikaan syynä muuttoon.

Kiinassa

Väyrysten mieslinjan haploryhmä **N syntyi n. 36 000** vuotta sitten Kiinan alueella, josta matka jatkui Altain seudulta Länsi-Siperian jääjärven reunaan seuraten länteen ja lounaaseen. Jääkauden päättymisen aikoihin jääjärven eteläpuolelle ja vesistöjen purkauduttua Jäämereen syntyi tundra-aro, jossa käyskenteli mammutteja ja peuroja. Nämä matkamiehet olivatkin mammutin- ja peuranmetsästäjiä ja keräilijöitä. Osa jäi Kiinaan ja siellä on kymmeniä miljoonia N-ryhmän miehiä.

Siperiassa

L729 syntyi n. 18 000 vuotta sitten. Tästä erosi **P43 n. 4700** vuotta sitten ja jokunen mies kulki yhdessä päähaaran kanssa länteen ja näin syntyivät vepsäläiset, jotka asuvat Äänisen-Laatokan seudulla. Vepsäläisiä asuu myös Venäjän Karjalassa, Pietarissa ja Vologdan oblastissa.

Euroopassa

L708 syntyi Uralin länsipuolella n. 7 500 vuotta sitten.

SNP M2126 - 7500 v. sitten ja siitä erosivat jakuutit **M2058** n. 3800 vuotta sitten ja muuttivat takaisin Siperiaan.

Volgan mutkassa

L392/L1026 syntyi n. 6400 v sitten Volgan mutkan tienoilla ja siitä periytyvät suomalaiset päähaarat **CTS2929/VL29** eli länsisuomalaiset ja **Z1936** eli itäsuomalaiset.

Z1936 syntyi Vologda oblastissa n. 4500 vuotta sitten.

Jaroslav Oblastissa

Länsisuomalaiset

N-VL-29, joka syntyi noin 4100 vuotta sitten matkalla Jaroslavin oblastista Laatokan seudulle.

Laatokalla

N-VL29 alahaaroista **N-CTS9976** syntyi Laatokan eteläpuolella n. 3700 vuotta sitten ja jatkoi matkaansa Ruotsiin, Norjaa, Englantiin ja sieltä Amerikkaan.

Alahaara **N-Y3665** syntyi Kannaksella n. 3100 vuotta sitten ja suuntasi kulkunsa pohjoiseen.

Suomenlahden rannikolla

Alahaara N-L1022 eli hämäläiset syntyi Suomen etelärannikolla Varsinais-Suomessa n. 3700 vuotta sitten ja suuntasi kulkunsa Kokemäenjoen vesistön alueelle ja sieltä Savoan, pohjoiseen Lappiin, **saamelaisuutta ja Viroon**.

Alahaara N-L550 eli suomalaiset (varsinaissuomalaiset) syntyi n. 3300 vuotta sitten Suomenlahden rannikolla. Osa jäi sinne ja osa suuntasi Ruotsiin. 1400-luvun lopulla Venäjän hakivat tästä haarasta Rurikidit hallitsemaan Venäjää. Syntyi Kiovan-Rus. N-sukuiset tsaarit hallitsivat sitten Venäjää 1500-luvulle. Katariina suuri tunsu hyvin alkuperänsä. Paltamon kirkkoherra laittanut muistiin 1700-luvulla, kun vanhat miehet lauloivat, että suomalainen on koko Venäjänmaan hallitsija.

Pohjoisella Itämerellä

Alahaara N-L1025 syntyi pohjoisella itämerellä joko Ruotsin tai Suomen puolella n. 2700 vuotta sitten. Osa jälkeläisistä jäi Suomen rannikolle ja osa suuntasi Ruotsiin. Tästä alahaarasta mainittakoon N-Y4706, johon haaraan Tavastit kuuluvat.

Baltiassa

N-L1025 alahaarasta syntyi **N-M2783** n. 2700 vuotta sitten pohjoisella Itämerellä ja suuntasi sitten kulkunsa Latviaan ja Liettuaan sekä vaihtoi kielensä indoeurooppalaiseksi. Tämän haara alahaarasta N-L551 ovat peräsin Gedimiinit, jotka hallitsivat Liettuaa ja Puolan. Tämän sukuhaaran Sigismund Vaasa (Juhan III Vaasa poika) oli joitakin vuosia Ruotsin kuninkaana ja Sigismundin äiti Katariina Jagellonica oli Suomen kuningatterena, asuen aluksi Turun linnassa Juhana herttuan kanssa (Vaasa). Tähän haaraan kuuluu n. 8 miljoonaa baltteja, puolalaisia ja venäläisiä.

Tässä voisi mainita, että Suomessa kuuluu haploryhmään N 61,5 %, Ii 28%, R1a 5 % ja R1b 3,5%.

Virossa N-ryhmään kuuluvia hieman alle 34 % , Latviassa 38 % ja Liettuassa 42 % eli ne ovat myös sukulaiskansoja. Venäjällä haploryhmään N kuuluu n. 20% ja Pohjois-Venäjällä n. 30% eli sukulaiskansamme Venäjällä ja Siperiassa.

Vologda Oblastissa

Z1936 alahaaroista (4 900 v)

Snipistä Z1936 haarantuivat ns. ugrilaiset kansat Venäjälle n. 4500 vuotta sitten

Vienan Karjalassa?

SNP CTS9925/Z1934 syntyi Suomen lähialueilla 4 400 vuotta sitten. Tästä haarasta löytyy merkkejä Suomesta. Haara suuntasi kulkunsa Vologda Oblastista luultavasti Äänisen ja Vienanmeren suuntaan.

Z1928 - 4 400 v.

Suomessa

SNP **Z1925** syntyi n. 3 400 vuotta sitten ja on miltei täysin suomalainen haara. Myös Ruotsista löytyy tätä vanhaa haaraa.

Z1925 - 3 400 v. ja tästä saivat alkunsa itäsuomalaiset. Tätä snippiä esiintyy myös Etelä-Suomessa, Länsi-Suomessa, Oulun läänissä ja Länsipohjassa ja siten myös **Saamelaisilla**.

Y23028 esiintyy Etelä-Suomessa, Länsi-Suomessa, Itä-Suomessa ja Ruotsissa.

Z1933 syntyi n. 2 500 vuotta sitten ja siitä haarautuvat **Karjalainen VL62 ja savolainen CTS4329 haarat**

Meidän haaramme N-CTS4329 ja CTS8565 syntyivät n 2200 vuotta sitten keskisessä suomessa, josta osa suuntasi kulkunsa Lappiin, Ruotsiin, Norjaan ja osa sisämaahan Savoan. Snippi Y22091 on saamelainen. Savossa syntyi alahaploryhmä CTS3223, johon useimmat savolaiset kuuluvat. Meidän alaryhmämme on N-Y4374, joka syntyi n. 800 vuotta sitten Savossa. Vanhimmat tämän haaran yhteiset esi-isät jaksottuvat 600-700 vuoan päähän.

Pullonkaula ilmiöt. Haploryhmä N ovat kohdanneet lukuisat **pullonkaulailmiöt**, jolloin geneettinen monimuotoisuus vähenee, jopa vain yhteen yksilöön. Viimeiset huomattavat pullonkaulailmiöt ajoittuvat 4000 ja 3000 vuoden päähän. N. 3000-4000 vuotta sitten tapahtui Saarenmalla ns. Kaalin räjähdys. Siitä kertovat sekä Suomen että Viron kansalliseppökset. Se saattoi oola syynä että heimomme suuntasivat kulkunsa Suomenlahden pohjoispuolelle ja vasta sieltä Balttiaan.

Saamelaisuudesta. Ensimmäiset Ruijan eli Finnmarkin asukkaat tulivat Espanjan Baskimaasta n. 9000 v. sitten. Nykysaamelaisilla on samaa geneettistä taustaa kuin Baskimaassa oli silloin. Sittemmin saamelaisiin

on sekaantunut omaa ryhmäämme 2000-3500 vuoden ajanjakoksona sekä Haploryhmää I1, jonka ensimmäiset muuttajat saapuivat Kuolan niemimaalle n. 3000 vuotta sitten.

[Power Point esitys](#)

[Excel \Y-STR](#)

[Excel\Y4374-alaSNP.xlsx](#)

[Excel\Y-4374 vain.xlsx](#)

21.6.2018

Sukukouksen jälkeen sukumme on saanut Y4374 haaraan uuden alahaaran

